

Hvordan ser biskopperne på dåbsritualet?

Af Georg Klinting, organist og pastor emeritus

"Kan det mon lade sig gøre at få en bred samtale i gang om liturgi og liturgiens betydning?" – Spørgsmålet stilles af de tre biskopper Elof Westergaard, Tine Lindhardt og Marianne Christiansen i en fælles kronik i KD den 22. oktober, og selv håber de, "at det vil være muligt at inspirere mange til at tale sammen om liturgi, både i kirkelige og folkelige sammenhænge, i organisationer, på uddannelsesinstitutioner, mand og kvinde imellem".

Nu er liturgi flere ting. Folkekirkens liturgi omfatter folkekirkens gudstjeneste. Den omfatter også en kirkelig handling som dåben, der normalt indgår som led i gudstjenesten, men dog har sit eget kgl. autoriserede ritual og også kan foregå uden for den almindelige gudstjeneste.

Biskopperne har indbudt til en bred samtale om liturgi. Betingelserne er da også til stede for en bred debat om folkekirkens gudstjeneste. Det samme er langt fra tilfældet, når det gælder dåben.

Gudstjenester kan som bekendt holdes på mange måder. Ved siden af den autoriserede højmesse er der en række gudstjenesteformer, som ikke er bundet af autoriserede forskrifter for deres indhold og udførelse. På gudstjenestens område er der derfor allerede i dag en liturgisk mangfoldighed, som vidner om, at der rundt om i landet løbende foregår overvejelser over gudstjenestens form og indhold. Den udsendte debatpjece om gudstjenesten kan opfattes som en opfordring til at fortsætte og intensivere disse overvejelser.

Med dåben er det anderledes. Det skyldes, at der kun er ét og samme dåbsritual, der er kgl. autoriseret og dermed skærmet imod kritik af enhver art. Kritik af dåbsritualets form og indhold preller af på den kgl. autorisation.

Det officielle debatpjece 'Dåben kort fortalt' signalerer manglende ønske om debat. Pjecen indeholder ingen spørgsmål til overvejelse, hverken i afsnittet om dåben som sakramente eller i gennemgangen af det gældende dåbsritual. Pjecens hovedærinde er tydeligvis at forsvare folkekirkens dåbssyn som værende i overensstemmelse med Martin Luthers dåbssyn. Desværre går dette ærinde hånd i hånd med en ukritisk accept af det autoriserede dåbsritual. Ikke mindst skøjter dåbspjecen hen over, at ritualet mangler en troværdig tale om den kristne dåbs indstiftelse som hellig handling.

Sagen er i al sin enkelhed, at folkekirkens dåbsritual ikke fortæller, hvor dåben kommer fra. Ritualet fortæller godt nok om Jesus, der velsignede små børn, men det var jo ikke dåbshandlinger, Jesus foretog. Og den såkaldte dåbsbefaling handler ikke om dåbens indstiftelse, for dåben var allerede i brug. Dåbsbefalingen handler om den ældste menigheds missionsvirksomhed. Disciplene får at vide, at de skal tage dåben med, når de drager ud i verden med evangeliet.

Jeg efterlyser et dåbsritual, der giver ordentlig besked om dåbens indstiftelse. Men om vi kan få et sådant dåbsritual, afhænger af biskopperne. De sidder på 'folkekirkens liturgiske nøglemagt'.

Foreløbig har biskopperne blot indbudt til debat om liturgien, herunder til debat om dåben. Af respekt for den åbne debat, biskopperne har indbudt til, skylder de selv at deltage i den. Men biskopperne har hidtil holdt en lav profil. Det kan ses som udtryk for, at biskopperne gerne vil høre, hvad folk mener, inden de vil røbe, hvad de selv mener. Hvad dåben angår, var det dog for debattens skyld ønskeligt at vide, hvor biskopperne står. Kunne biskopperne måske formås til at løfte blot en flig af deres syn på det autoriserede dåbsritual?

Trykt den 9. januar 2020 i Kristeligt Dagblad